

73. Perjantaina 15 päivänä lokakuuta 1999

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely

1) Hallitusmuodon 36 c §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuudet (min. Biaudet) 2402

Valtioneuvoston kirjelmä VN 3/1999 vp

Ensimmäinen käsittely

2) Hallituksen esitys laiksi tasavallan presidentin palkkiosta 2403

Hallituksen esitys HE 68/1999 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 3/1999 vp

3) Hallituksen esitys laiksi tasavallan presidentin eläkeoikeudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta ..... ”

Hallituksen esitys HE 69/1999 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 4/1999 vp

4) Hallituksen esitys kirjastolain 12 §:n muuttamisesta ..... ”

Hallituksen esitys HE 54/1999 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 1/1999 vp

5) Hallituksen esitys taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta 2403

Hallituksen esitys HE 55/1999 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 2/1999 vp

6) Hallituksen esitys eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ..... ”

Hallituksen esitys HE 56/1999 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 3/1999 vp

7) Hallituksen esitys kuntien kulttuuri-toiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ..... ”

Hallituksen esitys HE 57/1999 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 4/1999 vp

8) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta 2404

Hallituksen esitys HE 82/1999 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 12/1999 vp
Toivomusaloite TA 369, 516/1999 vp

9) Hallituksen esitys laeiksi julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta sekä julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasausyhtiöstä annettujen lakien muuttamisesta 2411

Hallituksen esitys HE 75/1999 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 8/
1999 vp

10) Hallituksen esitys laeiksi vakuutus-
tarkastuksen kustantamisesta annetun lain
ja vakuutuksenvälittäjistä annetun lain
18 §:n muuttamisesta ..... ”

Hallituksen esitys HE 76/1999 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 9/
1999 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenuhuuto

Nimenuhudossa merkitään täysistunnosta poissa oleviksi edustajat Andersson, Halonen, Hassi, Helle, Hyssälä, Ihämäki, Jansson, Kallio, Kanerva I., Katainen, Korkea-aho, Koskinen M., Kummola, Lax, Leppänen, Lindén, Lipponen, Luhtanen, Markkula-Kivisilta, Mertjärvi, Mönkäre, Neittaanmäki, Perho, Rask, Rauhala, Ryy-nänen, Sasi, Siimes, Sinnemäki, Syvärinen, Tuomioja, Vihriälä ja Wideroos.

Nimenuhdon jälkeen ilmoittautuu ed. Hassi.

Eduskuntatyöhön liittyvissä virkatehtävissä olevat edustajat

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskunta-työhön liittyvissä virkatehtävissä ovat
15.10. edustajat Lindén, Perho, Sasi ja Syväri-nen sekä

18.—21.10. edustajat H. Aho, Granvik, Kalli, Kangas, Karjalainen, Kemppainen, Komi, Käh-könen, E. Lahtela, Lämsä, Nepponen, Pulliainen, Rajamäki ja Valpas.

Merkitään.

Sairauspoissaolot

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että sairauden vuoksi eduskuntatyöstä on poissa
15.10. edustaja M. Koskinen.

Merkitään.

Poissaolopyynnöt

P u h e m i e s : Vapautusta eduskuntatyöstä muun syyn perusteella ovat pyytäneet ajalta
15.10. edustajat Andersson, Hyssälä, I. Ka-nerva, Leppänen, Markkula-Kivisilta, Siimes ja Wideroos.

Puhemiesneuvosto puoltaa poissaolopyyntö-jä.

Hyväksytään.

Uudet hallituksen esitykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on eilen 14 päivänä lokakuuta antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 98—108.

Kirjalliset kysymykset

Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 360, 364, 367, 372—374, 377, 381, 383, 384, 386, 388, 390, 392, 396, 398, 400, 401, 404—406, 410, 411, 415, 429 ja 434.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallitusmuodon 36 c §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuudet (min. Biaudet)

Ainoa käsittely
Valtioneuvoston kirjelmä VN 3/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on 7 päivä-nä lokakuuta 1999 päivätty valtioneuvoston kir-jelmä ja sen liitteenä oleva ilmoitus muutoksista peruspalveluministeri Biaudet'n selvitykseen sidonnaisuuksistaan. Tämä selvitys on esitelty eduskunnalle aiemmin. Valtiopäiväjärjestyksen

38 b §:n mukaan eduskunta ei tee päätöstä kirjelmän johdosta.

Keskustelua ei synny.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys laiksi tasavallan presidentin palkkiosta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 68/1999 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 3/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laiksi tasavallan presidentin eläkeoikeudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 69/1999 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 4/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys kirjastolain 12 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 54/1999 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 1/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 55/1999 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 2/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 56/1999 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 3/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 57/1999 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 4/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys HE 82/1999 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 12/1999 vp

Toivomusaloite TA 369, 516/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 12.

Keskustelu:

Ed. V e h k a o j a : Arvoisa puhemies! Esillä on hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Tässä on kysymys hammashuollon uudistuksesta, ja jälleen joudutaan toteamaan, että tätä luvattua hanketta joudutaan lykkäämään, mutta me olemme nyt lähteneet valiokunnassa siitä, että tärkeintä on kuitenkin turvata tulossa olevalle uudistukselle riittävät voimavarat. Hallituksen ohjelmassa on puhuttu hammashuollon uudistamisen yhteydessä siitä vaatimuksesta, että se tulee aikanaan, kun se toteutetaan, toteuttaa kustannusneutraalisti. Tämän kysymyksen valiokunta nyt on erityisesti halunnut ottaa esille ja nostanut sen myös ponneksi, että kustannusneutraalisuus nähtäisiin mahdollisimman laajalla tavalla, ei esimerkiksi sillä tavalla, että tarkasteltaisiin asiaa vain sairausvakuutuksen sisäisenä kysymyksenä tai valtionosuuksien sisäisenä kysymyksenä tai näiden yhdistelmänä, eikä välttämättä edes niin, että olisi pitäydyttävä ainoastaan sosiaali- ja terveyspääluokan puitteissa, kun kustannusneutraalisuusvaatimusta täytetään. Elikkä me haluaisimme nähdä tämän asian mahdollisimman laajasti, ja todellakin toivomme, että tämä toivomus kelpaisi myös hallitukselle.

Myös olemme halunneet kiinnittää huomiota siihen, että kun uudistus tulee, me saisimme hallituksen esityksen perusratkaisut niin ajoissa tietoomme, että laki voidaan kentällä hyvin toteuttaa.

Emme ole esittäneet hallituksen esitykseen mitään pykälämuutoksia, mutta mietintöön sisältyy vastalause, jonka sisältö on se, että lakiehdotus hylättäisiin, mikä tarkoittaisi, että valmiina olevat pykälät tulisivat voimaan. Nyt on tietysti sanottava, että nämä ovat ennenaikaisia toiveita siihen nähden, mihin on varauduttu ensi vuoden budjettia ajatellen, mutta varmasti keskustapuolueen edustajat tulevat täällä käyttä-

mään puolustuspuheenvuoronsa sen johdosta, että ovat vastalauseen esitykseen kirjoittaneet.

Kaikkein tärkeimpänä siis valiokunta kuitenkin pitää sitä, että järjestelmällisen hammashuollon uudistukseen varataan riittävät voimavarat ja että uudistuksen kustannusneutraaliutta tarkastellaan laajempaan kuin vain kuntien järjestämän hammashuollon tai sairausvakuutusjärjestelmän sisäisten painotusten muutoksena.

Ed. T i u s a n e n : Rouva puhemies! Todella tässä on syytä valiokunnan puheenjohtajan toiveeseen yhtyä sikäli, että tiedämme jo tällä hetkellä tilanteen olevan sellainen, että suun terveydenhoidon kuluista sairausvakuutusjärjestelmä todellakin korvaa vuoden 56 jälkeen syntyneiden osalta koituneita kustannuksia, siis hammaslääkäripalkkioista sairausvakuutusosuuden. Tämä osuus on jo nyt sitä luokkaa, että se on suunnilleen yhtä paljon kuin kaikkien muiden lääkäripalkkiokulujen korvaaminen. Nyt kun vakuutusta laajennetaan ennen vuotta 56 syntyneiden osalle, niin luonnollisesti korvaussumma kasvaa, ja siihen tulee pystyä varautumaan, ja tässä mielessä kustannusneutraalisuuden laaja tarkastelu on erittäin tarpeellista.

Ed. Z y s k o w i c z (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sekä valiokunnan puheenjohtaja ed. Vehkaoja esittelypuheenvuorossaan että ed. Tiusanen äskeisessä puheenvuorossaan korostivat sitä, mitä valiokunnan mietinnön ponnassakin todetaan siitä, että kustannusneutraalisuusvaatimus tulee tässä yhteydessä ymmärtää hyvin laajasti. Kun puheenjohtaja Vehkaoja sanoi, että se tulee ymmärtää jopa niin, että se on laajempi tarkastelu kuin pelkästään sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan kuluihin liittyvä tarkastelu, niin on pakko kysyä, tätäkö valiokunta todella tarkoittaa. Tarkoittako valiokunta esimerkiksi sitä, että kustannusneutraalisuus tässä yhteydessä voisi tarkoittaa sitä, että varat tähän hammashuollon laajentamiseen otettaisiin vaikkapa tiemäärärahoista tai luonnonsuojelun määrärahoista ja näin väitettäisiin toteutetun hallitusohjelman vaatimusta siitä, että uudistus tehdään kustannusneutraalisti? Aikamoinen tulkinta.

Ed. V e h k a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me emme ole halunneet antaa tälle mitään täsmällistä sisältöä itsekään. Sille ei ole annettu myöskään hallitusohjelmassa vielä mitään sisältöä. Luulen, että juuri tämä

kysymys on jäänyt leijumaan ilmaan, ja toivon, että keskustelu kustannusneutraalisuuden käsitteen sisällöstä voisi jatkua ja löydämme siihen yhteisen linjan.

Ed. Zyskowitz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun puhutaan jonkin uudistuksen toteuttamisesta kustannusneutraalisti, niin sillä ei todellakaan, ed. Vehkaoja, voida tarkoittaa sitä, että siihen uudistukseen pannaan lisää rahaa ja jostain aivan muualta budjetista, esimerkiksi, niin kuin sanoin, tiemäärärahoista tai eduskunnan virkamiesten matkustusmäärärahoista tai puoluetuesta tai jostain muusta otetaan rahoitus ja sanotaan, että uudistus toteutettiin kustannusneutraalisti. Sitä ei myöskään hallitusohjelma tässä yhteydessä luonnollisestikaan tarkoita eikä tällaista uustulkintaa voida tässä yhteydessä suorittaa. Muuten koko vaatimus jonkin seikan, jonkin asian korjaamisesta kustannusneutraalisti menettää täysin merkityksensä.

Ed. Vehkaoja (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en nyt oikein jaksa ymmärtää, miksi ed. Zyskowitz tavallaan näin vaativaan sävyyn esiintyy nyt tässä kysymyksessä. Minä olen sovinnollisella mielellä ja yritän tässä sanoa sitä, että tästä ei ole poliittista sopimusta hallitusohjelman yhteydessä olemassa, miten kustannusneutraalisuus tulkitaan, (Ed. Zyskowitz: Tulkitaan niin kuin ennenkin!) eikä siitä ole vielä tänä päivänäkään mitään yhdessä sovittu. Ehdotan, että voisimme tämän asian ratkaista kaikessa rauhassa, miten tämä halutaan sitten poliittisesti rajata taikka nähdä. Minun mielestäni tämä on tärkeä aihe ja kerron esimerkkinä, että ikärakenteen muutos on pelkästään sellainen kysymys, joka velvoittaa meitä arvioimaan asiaa ehkä perinteistä laajemmasta näkökulmasta.

Ed. Stenius - Kaukonen: Arvoisa puhemies! Tarkoitukseni oli käyttää paikalta puheenvuoro ja tukea valiokunnan puheenjohtajan esittämiä näkemyksiä, mutta ed. Zyskowitz sai kyllä aikaan sen, että on pakko hieman laajemmin keskustella tästä asiasta.

Hallitusohjelmaan sisällytetty kohta, että hammashuolto laajennetaan koko aikuisväestöön, on erittäin tärkeä kirjaus, ja siitä olemme olleet yksimielisiä, kun se on hallitusohjelmaan kirjattu. Se on merkittävä asia. Sitä on vuosia ja vuosia yritetty toteuttaa. Lama aikanaan iski ja

esti, että silloin jo hyväksytty laki olisi tullut voimaan. Sehän siirrettiin vasta sen jälkeen, kun laki ensin oli tehty, ja sitten peruttiinkin sen voimaantulo. On merkittävää, että nyt lopultakin on päästy siihen, että tämä saadaan voimaan.

Ainoa syy, miksi tämä siirrettiin tulevaksi voimaan vasta vuoden 2001 alusta, käsitykseni mukaan oli se, että Kansaneläkelaitos ilmoitti aivan selkeästi, että se ei kykene näin merkittävää muutosta aikaansaamaan ottaen huomioon kaikki ne muut tarpeet, mitä vuosituhannen vaihde aiheuttaa Kansaneläkelaitoksen tietojärjestelmille. Mielestäni tätä mielipidettä oli perusteltua kunnioittaa.

Mitä sitten tulee kustannusneutraaliuteen, niin aivan kuten valiokunnan puheenjohtaja totesi, ei sitä ole kovin yksilöidysti määritelty hallitusohjelmassa. Ihmettelen kyllä ed. Zyskowitzin intoilua tässä asiassa. Me olemme valiokunnassa yksimielisesti lausuman hyväksyneet ja mielestäni myös erittäin hyvässä tarkoituksessa ja yhteishengessä koskien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menoja kokonaisuudessaan että kokonaisuudessaan budjettia, eikä pelkästään budjetin kautta rahoitettavia menoja, vaan kaiken kaikkiaan esimerkiksi sosiaali- ja terveystenot, jotka ovat noin 180 miljardia tässä maassa. Niistä budjetissa on noin 50 miljardia markkaa. Ongelmamme on se, että me tarkastelemme aina jokaista asiaa yhtenä siivuna ja yritämme huolehtia siitä, tai jotkut kantavat huolta siitä, että nämä menot eivät saisi kasvaa. Jokainen putki, jokainen putki erikseen, siellä ei saisi menot kasvaa.

Kun väärässä paikassa säästetään, se tulee todella kalliiksi. Voi olla, että toiset menot kasvavatkin huomattavasti. Juuri tällaista kokonaisnäkemystä kehittämisessä tarvitaan mielestäni laajemmin. Tässä on vain yksi esimerkki siitä. Itse uskon vakaasti siihen, että kun hampaat on hyvin hoidettu ja suun terveys on kunnossa, niin sillä saavutetaan kustannussäästöjä pelkästään terveydenhuoltomenoissa, mutta laajemminkin, koska suun sairaudet vaikuttavat erittäin paljon moneen muuhunkin asiaan. Erityisesti ne vaikuttavat muihin sairauksiin. Monen sairauden perushoittoon vaikuttavat hampaiden kunto ja suun terveys. Tyypillisiä esimerkkejä ovat reumasairaudet ja diabetes (Ed. Kokkonen: Ja sydänsairaudet!) — ja sydänsairaudet, no niin. Esimerkiksi diabeteshän on erittäin suuri riskitekijä sydänsairauksille. Ilman muuta sydänsairaudet laajemminkin ovat juuri sellaisia, joissa suun terveydestä huolehtiminen tuottaa varmasti ne kustannukset takaisin. — Tietysti on vaikea osoittaa

jokaista momenttia, jolta ne esitetään. Minusta ed. Zyskoviczin puheesta paistaa läpi sellainen toive, että noin parisataa miljoonaa, minkä tämä maksaa, pitäisi sitten ottaa jostakin muualta konkreettisesti pois. Minusta sellaiseen ei ole tarvetta, vaan uskon, että hampaiden ja suun terveydestä huolehtiminen tuo itsessään ne säästöt, ja hyvinkin nopeasti, kun erilaiset perussairaudet saadaan parempaan hoitotasapainoon ja tätä kautta voidaan saavuttaa säästöjä.

Toivoisin, että ed. Zyskovicz rauhoittuisi ja antaisi sosiaali- ja terveysvaliokunnan hoitaa asiaa, ja nimenomaan, että hallituskin luottaisi siihen, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ja sosiaali- ja terveysministeriössä on asiantuntevista näiden asioiden ympärillä. Pyrkimyksenä on sekä ihmisten hyvinvoinnin parantaminen että samalla kaupanpäällisenä saisimme niitä säästöjä, joita kissain, koirain kanssa pyritään koko ajan hakemaan. Usein kun pyritään väärin keinoin, niin säästöt tulevat kalliiksi.

Ed. O l i n : Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa sivulla 20 todetaan sanatarkasti: ”Toteutetaan vaiheittain koko väestön mahdollisuus saada yhteisistä varoista tuettua hammashuoltoa.” ”Vaiheittain” on tässä yhteydessä keskeinen käsite. Hallituksen esitys nyt kertoo meille sen, että ensimmäiseen vaiheeseenkaan ei vielä päästä, mutta vuonna 2001 päästäisiin koko väestöä koskien.

Tässä olennaisena on, arvoisa puhemies, vuosi 56, Melbournen olympiavuosi, koska sitä ennen syntyneitä kohdellaan eri tavalla kuin 56 tai sen jälkeen syntyneitä. Vuonna 56 tai sen jälkeen syntyneillä jatkuu järjestelmällinen hammashuolto, mikä on pantava merkille, mutta ennen vuotta 56 syntyneillä tutkimus kerran kolmessa vuodessa säilyy.

On erittäin hyvä, jos eduskunta tällä keskustelulla voi vauhdittaa perusteluja koko väestön hammashuollon voimaansaattamiseksi vuodesta 2001 alkaen.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Zyskovicz lupasi jo rauhoittua ja siksi tästä on hyvä jatkaa rauhallista keskustelua.

Olen monessa yhteydessä tuonut esiin, että on aika luopua putkihallinnosta. Se sai minut nyt käyttämään tässä asiassa jälleen puheenvuoron. Minusta on sietämätöntä ajatus, että kerran hammashuoltoon uhratut määrärahat olisi niitattu, ihmisten suun terveys maassamme olisi jollakin tavalla vakioitu ja tarkoitukseen ei tarvit-

taisi joissakin tilanteissa enemmän rahaa, joissakin tilanteissa vähemmän rahaa. Eli mentäisiin vanhojen puiteiden mukaan riippumatta siitä, mitä elävässä elämässä tapahtuu. Eihän tämä näin voi olla.

Kuten täällä on tullut todettua, suun terveydenhuolto on avainasemassa ihmisen kokonais-terveyden suhteen. Erilaiset tulehdukset aiheuttavat usein rikkinaisista hampaista jne.

Puhemies! Tämä on erittäin tärkeä kysymys, menemmekö me aina kustannusneutraalisti toteuttaen erilaisia asioita tässä maassa. Eilen, kun keskustelimme Soneran yksityistämistuloista ja totesimme, että turvapaikan hakijoitten vastaanottoon esitetään runsaat 100 miljoonaa markkaa, kysyin, eikö tästä voitaisi osa käyttää virkamiesten palkkaamiseen, jotta saataisiin ruuhka puretuksi. Ministeri Häkämies vastasi minulle sanasta sanaan näin: ”Valitettavasti kyseessä ovat työministeriölle eikä sisäministeriölle tulevat rahat, joten en kykene sitä rahaa Ulkomalaisviraston käyttöön ottamaan.”

Mielestäni on aika huomata, että Oy Suomi Ab on kokonaisuus. Emme me voi ajatella, että täällä kerran jollekin hallinnonalalle annetut rahat ovat koskemattomia ja niitä vain prosentuaalisesti lisätään tai prosentuaalisesti vähennetään. Kyllä meidän on nähtävä, että tarpeet ja maailma muuttuvat ympärillämme, ja suunnattava voimavaroja sen mukaisesti.

Ed. Z y s k o w i c z (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jottei eduskunnan pöytäkirjoihin jäisi tutkijoille väärää käsitystä, niin haluan todeta, että olen yleisesti ottaen hyvin rauhallinen mies, ja aivan erityisesti olen ollut rauhallinen, kun tätä asiaa on salissa nyt käsitelty.

Mitä tulee siihen, että todellakin on tarvetta arvioida eri menoja uudelleen, mihin halutaan satsata varoja ja mihin halutaan satsata vähemmän varoja, se on tietysti aivan selvää. Voi olla, että esimerkiksi hammashuollon asiassa on niin, että kun siihen halutaan ja voidaan satsata, saavutetaan säästöjä muualta, kuten ed. Stenius-Kaukonen esimerkiksi äsken sanoi.

Aivan toinen asia mielestäni, tästä keskustelusta erillinen asia, on sellainen älyllinen epärehellisyys, että tulkitaan sanan kustannusneutraali, joka on vakiintunut käsite ja jonka puiteissa on operoitu vuosikausia, tässä yhteydessä tarkoittavan jotain aivan muuta, esimerkiksi sitä, että jos aikuisten hammashuollon toteuttamiseen satsataan vaikka 200 miljoonaa ja vähenne-

tään tiemäärärahoista 200 miljoonaa, todetaan, että uudistus on toteutettu kustannusneutraalisti. Tätä ei hallitusohjelmaneuvoittelussa tarkoitettu, enkä usko, että sitä missään muussakaan yhteydessä, kun tästä on puhuttu, on tarkoitettu, kun tässä yhteydessä on kustannusneutraalista toteuttamisesta ollut kyse.

Ed. Hassi merkitään länä olevaksi.

Ed. K o k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Zyskovicz, eikö ollutkin helpompi keskustella asiasta, kun oli rauhallinen?

Ed. S t e n i u s - K a u k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauspuheenvuorona ed. Zyskoviczille toteaisin, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ei todellakaan kenellekään varmaan pätkähtänyt päähän, että me ehdotamme, että tiemäärärahoista otetaan nämä rahat. Varoja löytyy tähän varmasti muualta, mutta juuri sitä olemme yksimielisesti esittäneet, että laaja näkökulma pitää olla siinä, mistä nämä rahat otetaan.

Itse uskoisin, että terveydenhuollon menoissa kokonaisuudessaan, siinä noin 40 miljardin markan menoerässä niitä säästöjä saadaan, mutta (Ed. Zyskovicz: Odotan ehdotuksianne!) juuri niin en toivo meneteltävän, että siellä erikseen sanotaan, että nyt tästä ja tästä valtion budjetissa olevasta määrärahasta otetaan nämä rahat. Se on mielestäni virheellinen.

Ed. G u s t a f s s o n : Arvoisa puhemies! On erinomainen asia, että arvostamani kansanedustaja Ben Zyskovicz istuu salissa, koska jo tämä nafti puolen tunnin keskustelu on osoittanut sen, että ed. Zyskovicz on oppivainen, paitsi kuuntelee niin lähes ymmärtääkin kuulemansa. Tämä on nimittäin erittäin tärkeä asia. Ymmärrän, että voidaan älyllisesti ja poliittisesti kikkailla kustannusneutraalialialla, mutta tosiasia on se, että minusta valiokunta on ihan oikeilla jäljillä, kun se on kajonnut kustannusneutraalisuuteen juuri sillä tavalla ja näkökulmasta kuin se on tullut esille, koska kysymys on niin erityisen tärkeästä asiasta, kun puhutaan aikuisten hammashuollosta. On tärkeää, että tänne on kirjattu: "Valiokunta pitää tärkeänä, että - - järjestelmällinen hammashuolto laajennetaan koko aikuisväestöä koskevaksi vuoden 2001 alusta." On aivan varma,

sen osoittavat täällä jo käytetyt asiantuntijapuheenvuorot, että toisaalta pitkällä aikavälillä saadaan merkittävä säästöä erilaisissa terveydenhuoltokustannuksissa, kun kauan kaivattu uudistus toteutetaan. Mihin tämä keskustelu vielä johtaakaan, jos ed. Zyskovicz on täällä paikalla ja on erinomaisia puheenvuoroja tulossa: Haatainen, Oinonen, Tulonen ja Kiljunen! Toivon, että ed. Zyskovicz malttaa olla täällä keskustelun loppuun asti.

Ed. H a a t a i n e n : Arvoisa puhemies! Kiitän ed. Gustafssonin jo etukäteen tuesta.

Vuonna 56 ja sen jälkeen syntyneethän on tietysti otettu järjestelmällisen hammashuollon piiriin sen takia, kun niillä on enemmän vielä niitä hampaita suussa, joita voi hoitaa. Mutta nyt on tärkeää, että tämä laajennetaan koskemaan koko aikuisväkeä. Kuten tiedetään myös tutkimuksista, että hoitamattomat hampaat ja huono suun terveydentila ovat yhteydessä muun muassa sydänsairauksiin ja siten myös vaikuttavat vakvimpaan kansanterveydelliseen sairauteemme.

Kustannusneutraalisuuskysymys on minun mielestäni hirvittävän tärkeä, koska on myös välytely, että kustannusneutraalisuus tarkoittaisi pelkästään hammashuoltoa. Jos hammashuollon sisällä lähdetään tällaista muutosta tekemään, että se laajennetaan koko väestöön, se tarkoittaisi silloin käytännössä lasten hyvin toimivan hammashuollon romuttamista. Siitä syystä minusta on hirvittävän tärkeää, että uskalletaan ja rohjetaan katsoa myös valtion budjettia laajemmin kuin että aina vain pistetään sinne, että otetaan toisilta, joilla on huonosti, ja siirretään sitten toisille, tai tehdään sitten sellainen pullamössösystemi, jossa kaikki häviää eikä loppujen lopuksi tulekaan mitään hyvää ulos.

Minä olen meidän valiokuntamme lausuman takana ja pidän sitä erittäin tärkeänä ja että se vakavasti myös eteenpäin keskustellaan. Joka tapauksessa minusta on tärkeää, että tämä laajennetaan koko väestöä koskevaksi, koska minusta se on myös oikeudenmukaisuuskysymys.

Ed. O i n o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Käsiteltävänä oleva asia on varsin tärkeä. Suun terveydenhuolto on tärkeä osa-alue terveydenhuollon kentässä. Niin kuin täällä on monessa puheenvuorossa tullut esille, tällä hetkellä kaikilla kansalaisilla ei ole kuitenkaan mahdollisuutta käyttää suun terveydenhuollon palveluja. Osaltaan tätä ovat rajoittamassa taloudelliset syyt.

Me tiedämme, että ennen vuotta 56 syntyneet ovat juuri se ryhmä, jolta nämä yhteiskunnan tukitoimet puuttuvat. Sen tähden on hyvin tarpeellista, että voitaisiin saada kaikki kansalaiset tässä asiassa tasa-arvoiseen asemaan. On toki tavattoman hyvä, että pidetään lapsista ja koulu-
laisista, nuorista ikäluokista, ensiarvoisen tärkeää huolta. Kustannusneutraalius tulisi nähdä tässä asiassa kokonaiskansantalouden kannalta. Hoitamaton suun terveydenhuolto aiheuttaa muita sairauksia, jotka ovat seurauksiltaan hyvin vakavia, jotka merkitsevät työkyvyn menetyksiä, ennen aikaista kuolemaa, esimerkiksi sydänsairauksia, reumaa, tulehdussairauksia, ja jo ihan suoranaisesti suun sairauksilla on itsessään haittamerkitys ihmisen elämänarvoon. Sen vuoksi viittaa tässä yhteydessä kahteen asiasta jätettyyn toivomusaloitteeseen, Liisa Hyssälän, ja toiseen, jonka ensimmäisenä allekirjoittajana on Jukka Vihriälä. Toivon, että asian jatkokesittelyssä myös näissä aloitteissa esitetyt näkökohdat otetaan huomioon siten, että selvitetään mahdollisimman pikaisesti, kuinka yleinen hammashuolto kaikkien kansalaisten kohdalta tulisi sairausvakuutusjärjestelmän ja kuntien palvelujärjestelmän pariin. Hoitamattomat hampaat ja hoitamaton suuhygienia aiheuttavat niin paljon kuluja, että siihen ei ole varaa.

Nimenomaan ennen vuotta 56 syntyneet ovat paljolti se ikäluokka, joka kantaa tällä hetkellä raskaimman verotaakan yhteiskunnassa ja on tällä hetkellä työelämässä vastuussa. Sen vuoksi näkisin, että on hyvin oikeudenmukaista, että kaikki pääsevät tasavertaisesti suun terveydenhuollon palvelujen pariin.

Ed. T u l o n e n : Arvoisa puhemies! Todetaan nyt aluksi kuitenkin, että on ilo, että hallitusohjelman kirjain on toteutumassa ja hammashuollon korvattavuutta laajennetaan.

On sitten toinen asia, kun olen itse edustanut sitä näkökulmaa, että kun rahaa hammashuollossa on vähän, onko tämä loppujen lopuksikaan viisas systeemi, että laajennamme muihin ikäryhmiin, vai olisiko niin, että tässä kurjuudessa ovat jotkin ryhmät kärsineet todella paljon, etteivät ole hammashuoltoa saaneet sairausvakuutuskorvauksen myötä. Väittäisin esimerkiksi, että sokeritautia sairastaville ihmisille tai mielenterveyspotilaille olisi ehkä ollut tarvetta kokonaiskorvattavuuteen enemmän kuin, että korvattavuutta laajennetaan. Mutta tämä on henkilökoh-tainen näkemykseni.

Mitä tulee kustannusneutraaliuuteen, oli

aika mielenkiintoista lukea valiokunnan kannanotto. Varmasti on niin, että sitä pitää miettiä. Mehän olemme täällä keskustelleet kehysbudjetoinnista ministeri Niinistön toivomuksesta silloin, kun budjettia esiteltiin, mitä me tarkoitamme ja ollaanko siitä pyrkimässä pois ja voidaan-ko katsoa esimerkiksi niin, että terveydenhuollossa jotkin asiat maksavat enemmän, kun niitä ei hoideta, kuin jos ne hoidettaisiin suhteellisen pienellä rahalla. Näkisin kuitenkin, että hammashuollon hoitamattomuudessa nämä summat eivät varmasti ole niin suuria kuin esimerkiksi silloin, kun vanhus on kaihijonossa kaksi vuotta tai työikäinen odottaa lonkkaleikkausta vähintään puoli vuotta. Jos ajatellaan niitä summia kansantaloudellisesti, väittäisin, että ne ovat suu-rempia. Näitä asioita pitää tietysti miettiä.

Ed. K i l j u n e n : Arvoisa puhemies! Vuonna 91 säädettyä lakia koko väestön hammashuollon korvaamisesta ei ole saatettu voimaan vaan sitä on, kuten hyvin selvästi tiedämme, useita kertoja lykätty johtuen valtiontaloudellisista syistä. Nyt, kun valtiontalous on selkeästi kohentunut ja yleisemminkin kansantalouden tila on huomattavasti parempi kuin aikaisemmin, meillä olisi itse asiassa kiireellinen aika saattaa koko aikuisväestö hammashuollon osalta sairausvakuutuksen piiriin. Tähän on myös hallitusohjelmassa sitouduttu.

Ed. Zyskowitz käytti hetki sitten keskustelun alussa puheenvuoron, jossa hän lähti problematisoimaan käsitettä kustannusneutraali. Haluan ihan avoimesti kysyä ed. Zyskowitzilta, kun näin lähestytte teemaa: Oletteko te laistamassa itse asiassa sitä velvoitetta, mikä hallitusohjelmassa on asetettu, lähtökohtana se, että tällä vaalikaudella saatettaisiin koko aikuisväestö hammashuollon piiriin?

Ed. Z y s k o w i c z (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kiljusen selkeään kysymykseen on annettava vastaus. Kysymys ei todellakaan ole siitä, että kokoomus tai minä henkilökohtaisesti haluaisimme laistaa hallitusohjelmassa olevasta selkeästä kirjauksesta, joka liittyy hammashuollon korvattavuuden laajentamiseen. Kyse on siitä, että haluamme pitää kiinni hallitusohjelmasta kaikilta osin.

Kun hallitusohjelmasta neuvoteltiin ja siitä sovittiin, siinä yhteydessä oli erikseen käsillä — ainakin hallitusohjelmaneuvottelijoilla — hintalappumuistio, jossa oli laskettu hallitusohjelman sisältyvien luvattujen uudistusten kustan-

nukset. Muistiossa oli erikseen todettu, että ne uudistukset, joille ei ollut varattu erikseen varoja laskelmassa, toteutetaan kustannusneutraalisti. Tästä kohdasta haluan myös pidettävän kiinni. Voidaan tietysti aivan oikein kysyä, mitä se tarkoittaa, millä tasolla kustannusneutraalisti, hammashuollon korvattavuuden piirissä, sairausvakuutusjärjestelmän korvattavuuden piirissä, sosiaali- ja terveysministeriön menojen piirissä, vai kuten puheenjohtaja Vehkaoja sanoi, jopa yli sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan mennen. Halusin puheenvuoroissani todeta, että en voi pitää oikeana puheenjohtaja Vehkaojan tulkintaa siitä, että meneminen vallan muille aloille ottamalla vastaavat säästöt vaikka tiemäärärahoista täyttäisi hallitusohjelmanevotetuissa sovitun kustannusneutraalisuuden periaatteen.

Ed. K i l j u n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kustannusneutraalisuus on tietysti yksi lähestymistapa tässä asiassa, mutta kun tiedämme, että lainsäädäntöä on lykätty siitä huolimatta, että se jo vuonna 91 tuli voimaan, valtiontaloudellisista syistä, ja kun kerran valtiontalous selkeästi on nyt kohentunut ja meillä on voimavaroja selkeästi enemmän kuin on ennakoitu edes hallitusohjelmaa laadittaessa, eikö näistä perusteista, ed. Zyskowitz, olisi pikeminkin pitänyt lähestyä tätä tematiikkaa niin, että mitä pikimmin olisi hallitusohjelma myös tältä osin saatettava voimaan?

Ed. Z y s k o w i c z (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Aivan lyhyesti, totean vastauspuheenvuorona ed. Kiljuselle, kun hän ensimmäisessä puheenvuorossaan epäili, että minä olisin laistamassa hallitusohjelmassa sovitusta, että ed. Kiljusen äskeinen puheenvuoro osoitti, että hän on halukas muuttamaan sitä, mitä hallitusohjelmassa on sovitettu.

Ed. P e l t o m o : Puhemies! Mielestäni jokaisen suu on yhtä tärkeä. Vuosi toisensa jälkeen aikuisten hammashuoltoon on luvattu parannuksia, varsinkin sen jälkeen, kun sairauskulujen verovähennysoikeus poistettiin.

Koko aikuisväestön hammashuollon järjestäminen kerralla lisäisi kustannuksia usean sata miljoonaa markkaa. Nykykäytännön mukaisestihan ensisijaisesti kunnat huolehtivat vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneiden hammashuollosta. Siten jo tulee automaattisesti korvauksen piiriin yksi uusi ikäluokka vuosittain, ja maksetta-

vien korvausten määrän arvioidaan olevan lähes 100 miljoonaa markkaa.

Lähdetäänkö nyt laajennusratkaisua hakemaan nuoremmita, vuonna 1956 ja aikaisemmin syntyneistä vai kohdennetaan järjestelmällinen hammashoito asteittain vanhempiin ikäluokkiin, esimerkiksi 65 vuotta täyttäneisiin, on mielestäni hyvä kysymys. Lääketieteellisestihän on osoitettu, kuten on jo moneen otteeseen kerrottu, että missä tahansa kehossa olevat tulehdukset ovat vaarallisia ja hoitamattomina myös suun alueen sairaudet. Nämä lisäävät muuta terveydenhuoltoa ja tuottavat myös kipua ja tuskaa yksilölle iästä riippumatta.

Useampia ikäluokkia saataisiin järjestelmällisen hoidon piiriin myös porrastamalla hoidon korvaamista. Näitä kaikkia vaihtoehtoja tulee pohtia. Pienempiä hoitoja ehkä ei korvattaisi ollekaan. Myös pitää harkita sitä, voitaisiinko irrottaa hammashuollon sairausvakuutuksen kustannuksiin lisärahoitusta ja miten voitaisiin korvausten jakoa muuttaa, jotta jaettavaa riittäisi kaikille. Uskon, että tätä keskustelua nyt käydään ensi vuoden aikana, kun tätä lakia lykätään.

Ed. L. H i l t u n e n : Arvoisa rouva puhemies! On jo selkeästi tuotu kaikki huoli esille siitä, mitä merkitsee, kun terveydenhuollossa emme voi näitä alueita hoitaa, suun terveydenhuoltoa hoitaa sillä tavalla kuin se parhaimmillaan olisi mahdollista. Tiedämme, mitä seurausvaikutuksia siitä on erityisesti pitkäaikaissairaiden kohdalla ja aikuisväestön kohdalla. On sairausryhmiä, joista me tiedämme, että mikäli suun terveydenhuolto ei hoideta, tulee tietysti lisäsairauksia, inhimillistä vaikutusta ja ennen kaikkea taloudellisia seurausvaikutuksia, kun joudutaan ehkä vaikeampiin operaatioihin ja lääkekustannuksiin ja erilaisia hoitoja hakemaan.

Perusteet hammashuollon laajentamiselle ovat todella hyvin selkeät. Olisin tietysti nähnyt, että olisi edetty sen mukaan, ja kun varmasti silloin 91, laman keskellä jouduttiin uuteen tilanteeseen ja hidastamaan kehitystä ja kun nyt taloudellinen tilanne on se, mikä meillä yhteiskunnassa on, olisimme jo nyt lähteneet hammashuoltoa toteuttamaan suunnitelmien mukaisesti.

Aivan niin kuin ed. Haatainen kantoi huolta siitä, ettei nyt, jos puhutaan kustannusneutraaliudesta, tosiaan hammashuollon sisällä lähdetä jotakin osa-aluetta supistamaan, se ei suinkaan ole varmaankaan järkevä ratkaisu. En näe myös-

kään kustannusneutraalisuutta sillä tavalla, ettei nyt olisi mahdollisuus ajatella koko budjettia laajemminkin niin, että kun meillä on kerran taloudellista hyvinvointia, tässä ei ole kuitenkaan niin suurista miljoonamarkkamääristä kysymys, ettei voitaisi aivan reaaliajassa miettiä, mikä merkitys suun terveydenhuollolla hammashuollossa on, ja arvioida siltä pohjalta, onko tämä toteutettava näin kuin se nyt esitetään vai olisiko lähdeittävä siitä, niin kuin ed. Tulonen otti esille, että joihinkin sairausryhmiin kohdennetaan esimerkiksi, aloitetaan joistain erityissairausryhmiä.

Ed. **Kokkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni vielä tärkeämpää kuin tietyt sairausryhmät — meillähän jotkin sairausryhmät ja potilaat ovatkin jo priorisoituja suun terveydenhuollon suhteen, raskaana olevat äidit esimerkiksi, tiettyjä syöpäsairauksia potevat — on vanhusväestö, joka on tässä huonommassa asemassa kuin muut. Heillä pienillä eläkkeillä usein ei ole varaa paikkauttaa hampaitaan. Minusta tämä on asia, joka pitäisi ottaa huomioon. Työelämässä olevien puolesta joku jo puhui aikaisemmin, mutta minusta he voivat, jos heillä työpaikka on, yleensä hoitaa kalliimmatkin maksut itse. Mutta tärkeintä, jos on tähän varaa, on hoitaa eläkeläisten ja vähävaraisten vanhusten suun terveydenhuolto.

Ed. **Tiusanen**: Arvoisa rouva puhemies! Tämänhetkinen tilannehan on se, että ennen vuotta 1956 syntyneiden kohdalla myös muun sairauden kuin hammassairauden parantamiseksi tapahtuva suun terveydenhoito tulisi korvattavaksi. Kuitenkaan tämäkään ei toteudu, koska ihmisillä ei välttämättä ole taloudellisia edellytyksiä hakeutua yksityiselle hammaslääkärille. Terveyskeskusten tilanne maassa on hyvin erilainen. On kuntia ennen muuta maaseudulla, joissa pystytään huolehtimaan koko väestön suun terveydenhoidosta. Etenkin suurissa kaupungeissa tilanne on juuri päinvastoin, ei pystytä missään tapauksessa huolehtimaan tästä. Nyt, kun tätä asiaa vietäisiin koko kansanterveyden näkökulmasta positiivisella tavalla eteenpäin, myös tämä kuntien antama apu ja nimenomaan pienituloisille ihmisille, esimerkiksi vanhuksille, mihin ed. Kokkonen viittasi, tulee entistä tärkeämmäksi.

Kaiken kaikkiaanhan nyt ollaan menossa sillä tavalla eteenpäin, että positiivinen tulos ja tuotos uudesta 2001 voimaan tulevasta päätöksestä tulee mutkan kautta säästöinä muissa sairauksissa, niin kuin on todettu.

Totean vielä erään ryhmän, tuki- ja nivelelin-sairaant potilaat ja etenkin ne, joille on jouduttu asettamaan keinonivel. Heidän keinonivelensä kohtalo on hyvin suoraan suhteessa siihen, missä kunnossa suun terveydenhoito on. Jos siellä on infektioita, juuri näiden proteesien infektoituminen on hyvin, sanoisinko, selkeä tulos tästä.

Ed. **Pulliainen**: Arvoisa puhemies! Ed. Tiusanen, voisi sanoa teidän puheenne lopuksi, että aivan oikein, kun minulla on keinolonkka, minä tämän tiedän.

Arvoisa puhemies! Tässä täytyy nyt kansallista kokoomusta tulla puolustamaan aika fanaattisesti, mutta vähän sellaisella tavalla, että kansallisen kokoomuksen puolella ei oikeastaan ymmärretäkään, miksi. Nimittäin on syytä muistaa se, mistä laista tässä on kysymys. Kysymys on niin sanotusta Lex Louvosta, jota silloin vuonna 91 vieraisestä puhujakorokkeesta ed. Anna-Kaarina Louvo perusteli, muistan sen elävästi. Tämä on nyt sitä perimmäistä kokoomuslaista terveyspolitiikkaa.

Valitettavasti vain on käynyt sitten näiden vuosien varrella sillä tavalla, että valtiontaloudellisista syistä, niin kuin ed. Kiljunen täällä ehti sanomaan, tätä voimaantuloa on jouduttu siirtämään ja porrastamaan ja niin pois päin.

Tähän liittyy myös toinen aika mielenkiintoinen kokoomuslainen ajattelu, nimittäin se, että eräs toinen kokoomuksen entinen kansanedustaja Raimo Ilaskivi toi suomalaiseseen budjettikäytäntöön nollabudjetointiajattelun. Se tarkoittaa sitä, että kun yhteiskunnassa tapahtuu hyvinkin rajuja muutoksia jopa aivan vuositasolla, pitäisikään ajatella näitä momenteja niin, että ne lähtevät tavallaan budjetin rakentelutilanteesta nollatilanteesta, ja sitten katsotaan, mikä on järkevää.

Juuri siinä katsannossa kuin ed. Tiusanen ehti tässä juuri todeta, minusta tämänlaatuista asiaa pitäisi tarkastella neutraalisuusmielessäkin siltä kannalta, miten kansantalouden kokonaisuuden kannalta neutraalisuus toteutuu, kun säästöt tapahtuvat toisaalla, kun eräät asiat hoidetaan ajallansa. Siis toisin sanoen kokonaisenmenot eivät lisäänty; ne saattavat jopa suun terveydenhuollon tapauksessa oikea-aikaisen hoidon kannalta johtaa säästöihin eivätkä menojen lisäykseen.

Tässä katsannossa ehkä ed. Zyskoviczin äsken lukuisia kertoja tuoma ajattelutapa oli liian puritaaninen ja liian ortodoksinen johtaakseen itse asian kannalta tai kokoomuksen kannalta tuloksiin. Tämä on, niin kuin Anna-Kaari-

na Louvo aikoinaan totesi, perimmäistä kokoomuslaista terveys- ja sairaanhoitopolitiikkaa.

Ed. K o k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärsin, että ed. Zyskowicz puolusti tätä periaatteellista näkökantaa ja keskusteli siitä, miten täällä on aikaisemmin ymmärretty kustannusneutraalisuuden periaate, eikä niinkään ollut kyse siitä, että hän olisi vastustanut perimmäistä kokoomuslaista politiikkaa.

Ed. T u l o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni jos lähdetään todella keskustelemaan, että kustannusneutraalisti jotain tehdään, on silloin, saman hallintokunnan sisällä, siinä yksi aivan äärimmäisen tärkeä, vaikea asia. Se on priorisointi. Miten siellä sitten priorisoidaan asioita? Jos hallintokunnan sisällä, sanotaan nyt vaikka sosiaali- ja terveydenhuollossa, siirretään toisesta kohteesta toiseen rahaa, niin se on aika mahdoton täällä eduskunnassa tehdä. Silloin tullaan siihen kysymykseen, onko viisasta miettiä erilaista kehysbudjetointia. Lähteekö se ed. Pulliaisen tai ed. Ilaskiven mukaisesta nollabudjetoinnista vai mistä se lähtee?

Mutta kyllä on ihan mahdoton, sitten kun me olemme sopineet siitä asiasta, vaihtaa linjaa, koska priorisointi on erittäin vaikea asia.

Ed. H u o t a r i: Arvoisa puhemies! Olen kohtuullisen hyvätuloinen ihminen, ja tulo-luokassani minulla olisi mahdollisuus maksaa hoidosta enemmän. Oikeastaan minua hävettää hakea korvausta, kun tiedän, että naapurin työtömällä tai eläkeläisellä ei ole siihen oikeutta.

Olen siis miettinyt samaa asiaa kuin ed. Peltono, joka täällä esitti korvausten porrastamista. Minun mielestäni sen voisi toteuttaa vaikka aluksi niin, että kaikille tulisi korvaus, mutta hyvä-tuloisilla korvausprosentti olisi pienempi ja pienituloisilla isompi.

Jos poliisi saa muutamassa minuutissa sako-tusta varten verotiedot, niin on aika kummallista, jos hammashuollossa niitä ei voisi käyttää.

En kyllä erityisesti rakasta tarveharkintaa, koska tiedän, että se voi joissakin tapauksissa johtaa köyhäinhoitoon, jossa köyhät hoidetaan huomattavasti eri paikassa kuin hyvätuloiset. Se voi johtaa todella vaikeisiin tilanteisiin, mutta tässä asiassa tarveharkinta olisi mielestäni pai-

kallaan, koska kaikki tuloryhmät kuitenkin hoidettaisiin suurin piirtein samoissa paikoissa.

Näitä prosenttejahan voidaan sitten nostaa, kun se niin sanottu hyvä aika tulee ja raha riittää. Rahanpuutehan tässä asiassa on vallinnut 1960-luvulta lähtien.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

9) Hallituksen esitys laeiksi julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta sekä julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasau-suyhtiöstä annettujen lakien muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 75/1999 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 8/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Hallituksen esitys laeiksi vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain ja vakuutuksenvälittäjistä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 76/1999 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 9/1999 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.51.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio

